

PRIPOROČILA

KOMISIJA

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 4. decembra 2008

o merilih za izvoz radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva v tretje države

(notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 7570)

(2008/956/Euratom)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo ter zlasti drugega odstavka člena 33 in druge alineje člena 124 Pogodbe,

ob upoštevanju Direktive Sveta 2006/117/Euratom z dne 20. novembra 2006 o nadzoru in kontroli pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva ⁽¹⁾ ter zlasti člena 16(2) Direktive,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Načela varstva pred sevanjem, dogovorjena na mednarodni ravni, so podlaga ukrepov za varstvo pred nevarnostjo ionizirajočega sevanja, ki ga povzročajo radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo.
- (2) Da bi bila ta načela učinkovita, morajo biti del nacionalnega regulativnega sistema.
- (3) V skladu z varnostno kulturo v Skupnosti v zvezi z dejavnostmi, ki vključujejo radioaktivne snovi, je potrebna dejanska neodvisnost vlog regulativnih organov in izvajalcev, da se zagotovi ustrezno ravnanje z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom.
- (4) Odločitev o odobritvi pošiljk radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva v tretje države sprejmejo pristojni organi države članice izvoznice.
- (5) Pristojni organi države članice izvoznice morajo v skladu z merili iz člena 16(1)(c) Direktive 2006/117/Euratom

oblikovati mnenje o upravnih in tehničnih zmogljivostih tretjih držav za varno ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ter primernosti njihovih regulativnih struktur.

- (6) Države članice morajo pri izvajanju teh meril uporabiti načelo hierarhije med njimi.
- (7) Skupna konvencija o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki je temeljni zadevni mednarodni pravni instrument, ki obravnava varnost ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (8) Poleg skladnosti s sklopom meril se lahko pri odobritvi pošiljk radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva v tretjo državo upoštevajo drugi premisleki, kot so politične, gospodarske, socialne, etične in znanstvene zadeve ter zadeve javne varnosti.
- (9) V členu 2 Direktive 2006/117/Euratom je obravnavana pravica države članice ali podjetja v državi članici, kamor se radioaktivni odpadki pošljejo v predelavo ali kamor se pošljejo drugi materiali z namenom pridobitve radioaktivnih odpadkov, da radioaktivne odpadke po obdelavi vrne državi njihovega izvora. V njem je določeno tudi, da Direktiva 2006/117/Euratom ne vpliva na pravico države članice ali podjetja v državi članici, kamor se izrabljeno gorivo pošlje v ponovno predelavo, da radioaktivne odpadke, nastale v postopku predelave, vrne državi njihovega izvora.
- (10) Merila iz tega priporočila so v skladu z mnenjem svetovnega odbora, ustanovljenega na podlagi člena 21 Direktive 2006/117/Euratom –

⁽¹⁾ UL L 337, 5.12.2006, str. 21.

PRIPOROČA:

1. Glavne zahteve v zvezi z izvozom radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva v tretje države iz člena 16(1)(c) Direktive 2006/117/Euratom morajo biti:
- (a) vzpostavitev in izvajanje ustreznih nacionalnih določb za radiološko zaščito delavcev in splošne javnosti; te določbe morajo biti skladne z zadevnimi mednarodno sprejetimi standardi o radiološki zaščiti;
 - (b) določitev skladnega zakonodajnega okvira za ureditev dejavnosti, pri katerih obstaja nevarnost zaradi radioaktivnih snovi, vključno z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom;
 - (c) ustanovitev učinkovitih neodvisnih regulativnih organov, ki bi bili pristojni za izdajanje dovoljenj, njihovo pregledovanje in ocenjevanje zahtev ter odgovorni za preglede in izvrševanje ter bi imeli ustrezna sredstva;
 - (d) zagotovitev jasne razdelitve odgovornosti organov, ki sodelujejo pri različnih fazah ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, zlasti med izvajalci in regulativnimi organi;
 - (e) sistem poročanja tem organom ali sistem izdaje dovoljenj teh organov za organizacije, ki ravnaajo z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom;
 - (f) zagotavljanje, da je za varnost ravnanja z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki odgovoren zlasti imetnik zadevnega dovoljenja in da vsi imetniki teh dovoljenj izpolnjujejo svoje odgovornosti;
 - (g) razpoložljivost usposobljenega osebja za dejavnosti v zvezi z varnostjo med obratovalno življenjsko dobo objekta za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki; in razpoložljivost ustreznih finančnih sredstev za podporo varnosti objektov za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki med njihovo obratovalno življenjsko dobo ter objektov za razgradnjo;
 - (h) vzpostavitev in izvajanje ustrezne nacionalne ureditve odgovornosti tretjih oseb;
 - (i) vzpostavitev in izvajanje ustreznih programov zagotavljanja kakovosti v zvezi z varnostjo ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
 - (j) ustrezni zaščitni in popravni ukrepi, vključno z obveščanjem zadevnih skupin prebivalstva ter pripravo in
- preskušanjem načrtov za izredne razmere, ki se bodo uporabili v primeru radioloških izrednih dogodkov, da bi se nadziralo sproščanje in zmanjšali njegovi vplivi.
2. Države članice morajo pri oceni izpolnjevanja navedenih zahtev za izvoz radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva v tretje države upoštevati skladnost tretjih držav z naslednjimi merili:
- (a) glavna merila:
 - članstvo v Mednarodni agenciji za atomsko energijo in s tem povezano izpolnjevanje zadevnih varnostnih standardov te agencije,
 - podpis in ratifikacija Skupne konvencije o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki ter skladnost s to konvencijo, s čimer se pokaže pripravljenost na izpolnjevanje obveznosti iz Skupne konvencije ter dokaže skladnost z zadevnimi določbami, ki obravnavajo varnost ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki,
 - podpis in ratifikacija Konvencije o fizičnem varovanju jedrskega materiala in njene spremembe kot izraz zahteve s preprečevanjem, odkrivanjem in kaznovanjem prekrškov v zvezi z jedrskim materialom,
 - podpis in ratifikacija Konvencije o jedrski varnosti ter skladnost s to konvencijo kot najpomembnejšim pravnim instrumentom na področju jedrske varnosti, ki vsebuje tudi pomembne določbe o pripravljenosti na izredne razmere in varstvu pred sevanjem,
 - zavezanost objektov za izrabljeno gorivo sporazumu o varovalnih ukrepih Mednarodne agencije za atomsko energijo v povezavi s podpisom in ratifikacijo Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja ter s tem povezanih dodatnih protokolov, s čimer se dokaže, da se izrabljeno jedrsko gorivo uporabi za ciljne miroljubne namene,
 - podpis in ratifikacija Dunajske konvencije o civilni odgovornosti za jedrsko škodo, Protokola o spremembi Dunajske konvencije o civilni odgovornosti za jedrsko škodo, Konvencije o dodatni odškodnini za jedrsko škodo ali Konvencije o odgovornosti tretjim na področju jedrske energije z dne 29. julija 1960, kakor je bila spremenjena z Dodatnim protokolom z dne 28. januarja 1964 in Protokolom z dne 16. novembra 1982 (Pariška konvencija), ali skladnost s temi dokumenti, s čimer se dokaže, da je imetnik dovoljenja glavni odgovoren v primeru jedrske škode.

(b) Dodatni merili:

- podpis in ratifikacija Konvencije o pomoči v primeru jedrskih nesreč ali radiološke nevarnosti in Konvencije o zgodnjem obveščanju o jedrskih nesrečah ter skladnost s tema dvema konvencijama, s čimer se dokaže, da bo prizadeto prebivalstvo ustrezno obveščeno v primeru radiološke nevarnosti ter da se bodo uporabljali ustrezni zaščitni in popravni ukrepi v primeru radiološke nevarnosti, vključno s pripravo in preskušanjem načrtov za izredne razmere, da se bo nadziralo sproščanje in zmanjšali njegovi vplivi,
 - skladnost z mednarodnimi instrumenti v zvezi z varnostjo prevoza nevarnega blaga, zlasti s Konvencijo SOLAS in Čikaško konvencijo, s čimer se dokaže dejansko izvajanje učinkovitih pregledov prevoza nevarnega blaga po morju in zraku.
3. Brez poseganja v odstavek 1 lahko pristojni organi držav članic pri obravnavi odobritve pošiljk radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva v tretjo državo upoštevajo druge premisleke, na primer v zvezi s političnimi, gospodarskimi, socialnimi, etičnimi in znanstvenimi zadevami ter zadevami javne varnosti.
 4. Pristojni organi držav članic med seboj sodelujejo pri izmenjavi informacij o uporabi tega priporočila.

To priporočilo je naslovljeno na države članice.

V Bruslju, 4. decembra 2008

Za Komisijo
Andris PIEBALGS
Član Komisije